

INFORMACIJA O SASTANKU

predstavnik Koordinacije za očuvanje digniteta udruga RH i predstavnika Vlade RH

Sastanak koji je sazvaio Ured za udruge Vlade RH održan je 30. travnja 2020. na inicijativu premijera Andreja Plenkovića, a povodom pisma koje je Koordinacija uputila tražeći razgovor o utjecaju koronavirusa na rad udruga i prevladavanju krize.

Sastanku su nazočili ministar rada i mirovinskog sustava Josip Aladrović, ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije Marko Pavić, ravnateljica Ureda za udruge Vlade RH Helena Beus, zamjenik upraviteljice Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva Luka Bogdan, državni tajnik u Ministarstvu rada Dragan Jelić i savjetnik premijera Tomislav Leko te predstavnici Koordinacije: inicijatorica i voditeljica Koordinacije Svjetlana Marijon (Udruga Zamisli), Bojan Marjanović (Hrvatsko debatno društvo), Ivana Kalogjera (Nismo same), Lidija Pavić-Rogošić (ODRAZ - Održivi razvoj zajednice) i Mirela Despotović (Centar za civilne inicijative).

Ministar Pavić prenio je pozdrave premijera Plenkovića te naglasio da Vlada RH civilno društvo vidi kao partnera u rješavanju krize pa će uskoro objaviti nekoliko novih natječaja za udruge.

Voditeljica Koordinacije Svjetlana Marijon uvodno je zahvalila predsjedniku Vlade Andreju Plenkoviću što je omogućio sastanak. Naglasila je da među udrugama postoji niz nejasnoća i pitanja o djelovanju i preživljavanju u doba pandemije, kako vezano uz fondove EU, tako i uz nacionalno financiranje. U ime Koordinacije koja okuplja 205 udruga iz različitih područja djelovanja, zatražila je da Vlada organizira dodatni sastanak i s predstavnicima drugih ministarstava (Ministarstva financija, Ministarstva kulture, Ministarstva znanosti i obrazovanja i Ministarstva zdravstva), Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i drugih nadležnih institucija.

Rekla je da je da će na sastanku naglasak biti na hitnim mjerama i aktivnostima koje brinu sve udruge, neovisno o području njihova djelovanja.

Razgovor se vodio oko sljedećih tema:

- Fondovi Europske unije i nacionalni fondovi
- Podrška udrugama za očuvanje radnih mjesta
- Podrška manjim udrugama
- Informiranje i podrška udrugama vezano za pravna i financijska pitanja.

1. Fondovi EU

Lidija Pavić-Rogošić predstavila je prijedloge Koordinacije te postavila pitanja u vezi već zatvorenih natječaja za koje nisu objavljeni rezultati, natječaja u provedbi, najavljenih natječaja te potencijalnog natječaja koji je vezan uz krizu COVID-19.

Odgovore su dali ministar Aladrović, državni tajnik Jelić i Luka Bogdan.

Prijedlozi Koordinacije za zatvorene natječaje:

- Hitno riješiti procjene projektnih prijedloga i donijeti odluke o dodjeli sredstava iz ESF-a za natječaje koji su zatvoreni, neki i u 2018. U procesu procjene trenutno je devet poziva u kojima su udruge nositelji ili partneri.

- Kod čišćenja proračuna omogućiti adekvatno smanjenje/prilagođavanje broja aktivnosti i korisnika bez smanjenja odobrenih iznosa za fiksne troškove.

Odgovori:

Svih devet natječajâ u završnoj je fazi i rezultati se očekuju u sljedeća dva tjedna. Neke natječaje još očekuje treći krug evaluacije, a neki su već u fazi čišćenja proračuna. Radi se o sljedećim natječajima:

1. Usluga za ranjive skupine unutar sedam urbanih aglomeracija/područja Osijek, Pula, Rijeka, Slavonski Brod, Split, Zadar i Zagreb (PT2 – HZZ) - natječaj je bio po sistemu najbrži prst, u tijeku je evaluacija;
2. Jačanje poslovanja društvenih poduzetnika – faza I. (PT2 – NZRCD) - projekti su evaluirani, slijedi čišćenje proračuna koje kreće sljedeći tjedan;
3. “Zaželi – program zapošljavanja žena – faza II.” (PT2 – HZZ) - u fazi evaluacije i do ugovaranja će proći oko 120 dana;
4. Mediji zajednice – potpora socijalnom uključivanju putem medija, faza I. (PT2 – NZRCD) - projekti su evaluirani, podnositeljima prijedloga poslani su prve obavijesti;
5. Promocija zdravlja i prevencija bolesti – Faza I. (PT2 – HZZ) - nismo dobili informaciju što je s tim natječajem;
6. “Pridruži se – Aktivni u mirovini” – Jačanje sposobnosti organizacija civilnoga društva za unaprjeđenje mogućnosti aktivnog sudjelovanja i socijalne uključenosti umirovljenika (PT2 – NZRCD) - nedavno je završila procjena, u tijeku je završavanje čišćenja proračuna, odluka o financiranju očekuje se u roku od dva tjedna;
7. Prostori sudjelovanja – razvoj programa revitalizacije prostora u javnom vlasništvu kroz partnerstvo OCD-a i lokalne zajednice (PT2 – NZRCD) - dosta prijavitelja tražilo je odgode u dostavama komentara jer im je otežan rad pa se raspored pomaknuo na njihov zahtjev;
8. Tematske mreže (PT2 – NZRCD) - procjena kvalitete završila je prošli tjedan, za 3-4 prijave ide treća faza evaluacije. U roku od dva tjedna korisnici bi mogli dobiti obavijesti. Rezultati komponente 2 tematskih mreža (socijalni dijalog) već su upućeni korisnicima;
9. Suradnja organizacija civilnoga društva i lokalnih vlasti na prevenciji korupcije i sukoba interesa u provedbi javnih politika (PT2 – NZRCD) - kvaliteta projektnih prijedloga nije visoka pa ocjene idu sporo.

Natječaj „Širenje mreže socijalnih usluga“ - komponentne 2, 3, i 4 su na potpisivanju ili su već potpisane, korisnici mogu kasnije potpisati ugovor ako ne žele odmah krenuti s aktivnostima; odgađanje potpisivanja ugovora ne tumači se kao odustajanje od ugovaranja. Većina korisnika je već potpisala ugovor dok su neki odgodili za 2-3 mjeseca.

Prijedlozi Koordinacije za projekte koji su u tijeku:

- Brza isplata sredstava za ugovorene projekte i za one projekte za koje su podneseni završni izvještaji;
- Omogućiti prenamjenu aktivnosti ugovorenih projekata u skladu s novim okolnostima rada, fleksibilniju prenamjenu proračunskih stavki, smanjivanje pokazatelja
- Omogućiti drugačiju raspodjelu iznosa za plaće, tako da se obračunavaju mjesečni postoci (da je to tako riješeno u sadašnjim natječajima, udrugama bi bilo lakše prebroditi krizno vrijeme u kojem nije moguć fizički rad s korisnicima).

Odgovori:

Isplate se neće zaustavljati, novac će se isplaćivati u najbržem mogućem roku, a ZNS-ovi će biti obrađeni što je brže moguće. PT2 su upute poslali korisnicima - za plaće se priznaju troškovi ako postoje neke aktivnosti, aktivnosti ne moraju biti u planiranom obimu, a u nekim slučajevima i ako nema aktivnosti – npr. za pomoćnike u nastavi se isplaćuje plaća. Projekti se mogu produljiti kako je navedeno u uputama bez dodatnih sredstava, ali je moguće sredstva uštedjena u drugim stavkama prenamijeniti za plaće, kako bi se na taj način mogli projekti produljiti uz isplate plaće radnicima.

Svjetlana Marijon istaknula je kako HZZ u nekim slučajevima ne priznaje upute upravljačkog tijela o postupanju za korisnike sredstava iz fondova EU te su nekim udrugama odbijeni zahtjevi za promjenu indikatora i preraspodjelu sredstava.

Jelić je izrazio žaljenje i predložio je da se ubuduće svi takvi problemi prijave njemu na e-mail: dragan.jelic@mrms.hr.

Napomena, u kopiju staviti svjetlana.marijon@zamisli.hr zbog praćenja odgovora.

O ovim bi temama trebalo još razgovarati kroz Odbor za praćenje te je državni tajnik Jelić obećao da će sazvati sastanak između Tajništva i predstavnika udruga u suradnji sa S. Marijon koja je članica Odbora.

Iznos od 100 milijuna eura koji je preraspodijeljen iz ESF-a za ublažavanje posljedica virusa COVID-19 skinut je iz osi 3. i 4. i to ne bi trebalo značajno utjecati na natječaje za udruge. Možda će otpasti najviše jedan natječaj (npr. „Čitanjem do uključivog društva“). Dogodile su se uštede u području digitalizacije u TDU i u nekim drugim stavkama. Ići će se na preugovaranje, do 2023. će se preugovoriti prioritetne osi na način da se ne oduzima s pozicija namijenjenih civilnom društvu nego s drugih stavki.

Natječaji u najavi:

- Što hitnije raspisati najavljene natječaje; neki su bili najavljeni u 2019. (a nisu bili raspisani) i to za različita područja, jer udruge, osim što pružaju socijalne usluge, organiziraju neformalno obrazovanje, doprinose jačanju kapaciteta (između ostalog i javnom sektoru), promociji održivog razvoja, jačanju svijesti o klimatskim promjenama i zaštiti okoliša, doprinose demokratizaciji društva, zaštiti ljudskih prava, inovacijama, borbi protiv nasilja, istraživačkom novinarstvu i dr.;
- Natječajnu dokumentaciju prilagoditi novonastaloj situaciji, a natječaje raspisati tako da udruge mogu odgovoriti na potrebe svojih korisnika, ne treba propisati sve aktivnosti i njihov broj; neki su natječaji raspisani kao tenderi i ne doprinose rješavanju detektiranih problema i potreba;
- Uzeti u obzir promijenjene uvjete rada te biti realan u pogledu broja korisnika i indikatora;
- Proceduru procjene projekata obaviti u što kraćem roku;
- Ne provoditi natječaje sistemom najbrži prst, dosadašnja praksa nije pozitivna.

Odgovori:

Indikativni kalendar natječaja malo će se promijeniti i bit će objavljen do 15. 5.

Sredstva ugovorena iz sredstava EU za natječaje za udruge neće se smanjivati, raspisivat će se natječaji po načelu „najbržeg prsta“, u svrhu skraćivanja postupka i bržeg ugovaranja te kako bi se novac uspio potrošiti do zadanog roka. U sljedećem financijskom razdoblju mogu se očekivati promjene tog načela.

Situacija s najavljenim natječajima:

- „Umjetnost i kultura za djecu i mlade“ u iznosu od 25 milijuna kn ide po planu i očekuje se

- skora objava natječaja;
- Natječaj za izvaninstitucionalne usluge u vrijednosti od 100 milijuna kuna je na razini PT2,
- uskoro će biti objavljen;
- Natječaj za osobne asistente faza 3. je u pripremi;
- Natječaj za STEM u vrijednosti od 100 milijuna kuna uskoro će biti objavljen, vjerojatno u roku od dva tjedna i po načelu najbrži prst;
- Mikroprojekti – vidjet će se što će biti s tim natječajem;
- „Znanjem za doprinos zajednici“ – vidjet će se što će biti s tim natječajem;
- „Pronađi me“ za NEET populaciju je za sada odgođen;
- Čitanjem do uključivog društva“ je za sada odgođen.

Novi najavljeni natječaji za prevladavanje krize uslijed koronavirusa:

- „Kultura on-line“ u iznosu od oko 25 milijuna kuna je u finalnoj fazi dogovaranja i uskoro će biti objavljen, kako bi se pomoglo organizacijama u kulturi, s obzirom na to da su zabranjena okupljanja;
- COVID – 19 - natječaj za udruge kako bi se prilagodile novim okolnostima, a koji će obuhvatiti teme kao što su rastuće obiteljsko nasilje tijekom krize, osobe s invaliditetom, starije osobe, bolesnici i ostale skupine koje su u riziku od socijalne isključenosti uzrokovane pandemijom koronavirusa; Vrijednost natječaja trebala bi iznositi 80 milijuna kuna. Sažetak poziva treba biti usuglašen između MRMS, UZUVRH i NZRCD do 8. 5. 2020. I ovaj će natječaj također biti proveden po načelu najbrži prst.

Metoda najbrži prst bit će primijenjena za sve nove natječaje kako bi se ubrzao proces evaluacije i izbjeglo čekanje na rezultate te kako bi se mogla potrošiti ugovorena sredstva u zadanom vremenskom roku.

Komentar Koordinacije: Predstavnici udruga upozorili su da takav način ne pridonosi transparentnosti i kvaliteti projektnih prijedloga. Ako se inzistira na najbržem prstu, cjelokupnu dokumentaciju i sva pravila treba objaviti najmanje dva tjedna prije otvaranja natječaja.

2. Financijska podrška udrugama za očuvanje radnih mjesta

Prijedloge je iznio Bojan Marjanović. Uvodno je naglasio da su brojne studije uglednih svjetskih institucija, od Harvard Business School do Svjetske banke, ukazale na važnost usluga u zajednici koje pružaju i organiziraju udruge te da se rad neprofitnog sektora karakterizira kao inkubator inovativnosti, podrške zajednici i efikasne mreže potpore pojedincu. Ono što je važno razlučiti dominantna je vizija udruga kao „potrošača“ sredstava, budući da relevantne studije ukazuju da udruge zauzimaju mjesto između „proizvodnog i uslužnog sektora, uzimajući investiciju iz privatnih ili javnih izvora koju pretvaraju u usluge za zajednicu ili državu“.

Analize ukazuju da se na jednu kunu uloženu u civilni sektor može očekivati između 43 i 83 lipe dodatne stvorene vrijednosti. Civilni sektor većinu svojih sredstava odmah vraća u zajednicu kroz pružene usluge, suradnju s poduzetnicima, plaćanje svih poreznih davanja itd.

/Za sve podatke prikazane su studije i istraživanja koja ih dokazuju/

Prijedlozi Koordinacije:

- Izjednačavanje udruga s drugim poslodavcima u RH i omogućavanje podrške za isplatu plaće radnicima u udrugama koje dokažu da je rad ugrožen zbog utjecaja krize COVID - 19;
- Dugoročno rješenje: Podizanje limita na donacije kao porezno priznatog troška (s 2% na min 10%) ili uvođenje sličnih modela kojima privatne i pravne osobe mogu ostvariti porezne olakšice donacijama u puno većoj mjeri nego što je to trenutačno dozvoljeno uz olakšavanje uvjeta i procedure doniranja.

Odgovori:

Odgovore je dao ministar Aladrović:

Potpore za očuvanje radnih mjesta za proračunske korisnike za Vladu nisu prihvatljiva opcija; Vlada smatra da udruge spadaju u kategoriju proračunskih korisnika budući da primaju potpore iz javnih izvora.

Na pitanje predstavnika Koordinacije je li moguće da se potpore potencijalno odobre udrugama koje ne primaju takve potpore, ministar je odgovorio da su potpore usmjerene isključivo na subjekte koji se bave gospodarskim djelatnostima. Od ovog stava neće odustati, a ostali predstavnici vlasti smatraju da bi to bilo neizvedivo te da treba naći druge načine potpore za premošćivanje problema u radu udruga uzrokovanih koronavirusom.

Prijedlog o podizanju limita za porezne olakšice dugoročno može biti prihvatljiv za razmišljanje. Na jesen, kad završi kriza, s tim se pitanjem treba obratiti gospođi Jakir Bajo u Ministarstvu financija. Ovaj prijedlog načelno podupiru Nacionalna zaklada i Ured za udruge te će pomoći u komunikaciji.

3. Podrška manjim udrugama

Situaciju udruga koje djeluju na lokalnoj razini i od velike su važnosti za specifične grupe korisnika kao što su onkološki bolesnici koji zbog ukidanja gradskog i međugradskog prijevoza ne mogu obavljati kemoterapijsko liječenje predstavila je Ivana Kalogjera.

Istaknula je da su natječaji na lokalnoj razini otkazani u većem dijelu gradova i općina, da udruge kao što je njena ne mogu jednakim tempom prikupljati donacije građana i poslovnog sektora i organizirati kampanje prikupljanja sredstava, a Nismo same isključivo tako financira uslugu prijevoza na kemoterapiju. S druge strane, mnoge od tih udruga se ne mogu prijavljivati na natječaje EU (npr. zbog kratkog postojanja udruga).

Dodatno, Ivana je u ime Koordinacije predložila pokretanje kriznog fonda ili fonda solidarnosti za udruge koje ovise o lokalnom financiranju, donacijama građana ili/i rade s posebno osjetljivim skupinama stanovništva.

Odgovori:

Odgovore je dao ministar Pavić, koji je naveo da će planirani natječaj COVID-19 biti namijenjen takvim situacijama.

Što se tiče javljanja na natječaje iz fondova EU, preporučio je da se udruga pokuša javljati na natječaje na način da prilagodi aktivnosti potrebama onkoloških bolesnika i u drugim područjima osim prijevoza te da kroz projekt pronađe način kako može i prijevoz osigurati kao odgovor na potrebe korisnika. Također je preporučio da se udruge koje nemaju iskustvo i potrebne reference mogu javljati kao partneri u projektima.

Nacionalni izvori financiranja

Svjetlana Marijon i Ivana Kalogjera postavile su i pitanje objave nacionalnih natječaja po pojedinim ministarstvima i Vladinim agencijama.

Odgovore su dali ministri Pavić i Aladrović te Luka Bogdan:

O stanju nacionalnih natječaja i raspoloživih sredstava Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva imat će informacije nakon što dobiju informacije o uplatama u Lutriju; sve ovisi o količini uplata koje zbog otkazivanja većine sportskih natjecanja neće biti jednake prethodnim godinama;

Sljedeći sastanak trebalo bi održati s ostalim nacionalnim tijelima - dogovor je da se „nacionalni sastanci“ organiziraju više puta kako bi se u rad uključili predstavnici i drugih udruga, iz različitih tematskih područja, te predstavnici ostalih nadležnih institucija;

Osnivanje iz nacionalnih izvora Fonda za solidarnost, kriznog fonda ili slične institucije zbog očekivanih „rupa“ u proračunu trenutačno nije izvedivo, ali mogu ostati tema za daljnje razmatranje.

Nacionalna zaklada izradit će analizu koliko iznose potrebna dodatna sredstva.

4. Podrška udrugama u vrijeme krize

Situaciju s djelovanjem udruga u vrijeme krize izazvane virusom COVID-19 i potresom u Zagrebu predstavila je Mirela Despotović. Istaknula je da se veliki broj udruga morao prilagoditi novim uvjetima digitalne komunikacije. No, neke udruge traže pomoć oko zakonodavnog okvira poslovanja udruga (rad kod kuće, isplata prijevoza radnicima za rad kod kuće, dezinfekcija prostora za rad, zaštita na radu i prilagodbe u krizi, zaštita imunokompromitiranih radnika, prenamjena proračuna kod različitih donatora, ostajanje u kontaktu s korisnicima u vrijeme krize, organizacija kampanja i nagradnih igara u digitalnom okruženju i sl.).

Prijedlog Koordinacije:

Ured za udruge u okviru svog djelokruga trebao bi osigurati osobu koja će uvijek biti dostupna na telefon ili promptno odgovarati na upite koji stižu elektroničkom poštom za specifična pitanja pravnog i financijskog poslovanja te da regionalni centri podrške i centri znanja budu adrese za preusmjerenje nekih pitanja koja se odnose na članstvo, rad s korisnicima, organizaciju događanja i slično.

Odgovor:

Dogovoreno je da će Ured za udruge osigurati podršku udrugama vezano uz pitanja financijskog poslovanja, a Nacionalna zaklada vezano uz pitanja o Zakonu o udrugama i ostalim propisima koji uređuju rad i poslovanje udruga, posebno u vrijeme krize.

Dogovor oko daljnjih aktivnosti:

Zaključno je dogovoreno da će sljedeći sastanak biti organiziran u roku od mjesec dana i da će ga ponovno dogovoriti gđe Beus i Marijon.